

הפורחת בכל יום..

הניוז היומי של דרשו.

Dirshu
דרשו ד' ועוזו
קרן עולמית לחינוך
ועידוד לימוד התורה

יום שני כ"ג סיון תש"פ | דף היומי בבלי: שבת קא.

דף היומי בהלכה: מסעיף ה' עד סעיף ח'.

מוסר: שמירת הלשון - שער התורה ונצייר מעט' עד 'וזהו מה'.

קנין חכמה הלימוד השבועי: מסכת אבות פרק ה משנה ב עד פרק ה משנה ד

"אתה לא מחליף חדר", אמר לי המשגיח, "זה קורס מיוחד שבילך מהשמים" | פגישה מופלאה עם האדמו"ר במשעולי יער מסתורי | 'כגוונא' או 'במה מדליקין'? - כך הוכרעה המחלוקת בין הקהילות | 1911

הסיפור היומי

בשעת ליל מאוחרת, בתום יום של דאגה וחרדה,
עלה האב רבי יצחק על יצועו לשנת ליל טרופה. לא
עברה שעה קלה מאז נעצמו עיניו, ומחזה פלאים
נגלה לפניו, חיזיון כמוהו לא ראה מעולם...

מעשה מופלא שסיפר הגאון רבי משה מרדכי הלוי שולזינגר זצ"ל

גופו הקטן הולך ונחלש ומצטמק לרעה. הוא נעשה 'מוזלמן' כהגדרת הרופאים. שקיק של עור ועצמות חסר צבע וחיות. האמא הדאוגה אינה משה ממיטתו. יומם וליל היא צמודה למיטתו. טועמת משהו וחוטפת תנומה קלה לידו. סגולות רבות ניסתה לעשות למענו. לא מכבר חילקה את כל בגדיו לעניים כמובא בספרים, אך עד כה - ללא הועיל. שעות ארוכות היא מתפללת ושופכת שיח לפני יושב במרומים. ספר התהילים הספוג בדמעותיה אחוז כל העת בידיה, והיא קוראת מתוכו מזמורים כמעט ללא הפסקה. בידה השנייה היא מחזיקה את הספר הקדוש 'שפת אמת' - על התורה' כסגולה וזכות לרפואת בנה מחמל נפשה.

למען האמת, את הסגולה האחרונה היא לא ראתה בשום ספר, היא זו שהגתה אותה בעצמה. זהו בעלה, רבי יצחק הלוי שולזינגר, יהודי משכמו ומעלה, מדמויות ההוד של חיפה שלפני שבעים שנה, שהספר הקדוש 'שפת אמת' נערץ ויקר בעיניו עד מאוד. מדי שבת בשבתו מתיישב הוא בבית הכנסת ולומד בעיון רב שעות ארוכות את כל הישפת אמת על הפרשה. גומע בעיניו עשרות עמודים גדושי אותיות צפופות של רעיונות עמוקים ונשגבים.

שמש יוקדת של שלהי תמוז נתלתה בשמי העיר חיפה, מרתיחה את גגות הבתים האדומים ואת גלי הים התכולים כאחד. השנה היא שנת תש"ב. בשורות רעות מתחילות לבצבץ ממרחץ הדמים הגדול המתחולל באירופה, ואילו כאן, בארץ ישראל, מודאגים כולם מהתקדמותו המהירה של הגנרל הנאצי, רומל ימ"ש, אל גבולות הארץ באין מפריע.

בימים טרופים שכאלו מעדיפים הבריות את הישיבה בבתיהם הקרירים על פני היציאה אל הרחוב. בבית חיפאי טיפוס, בחדר גדול בעל קירות גבוהים מסוידים, מוטל במיטתו ילד כבן שבע שנים וחצי, מוקף בכרים ועטוף בשמיכות. לא צריך להיות רופא גדול כדי לדעת שמצבו חמור מאד. עור פניו הצפוד מעיד כאלף עדים על מצבו הקשה. עיניו הגדולות השקועות בחוריהן מעבירות חלחלה בלב הוריו שאינם יודעים את נפשם מדאגה.

שמונה שבועות ששמואל הקטן חולה. חולה מאד. חום גופו טיפס לארבעים ואחת מעלות, ומאז ממאן הוא לרדת בעקשנות. המדחום אינו מגלה שום סימני כניעה. זוהי, לא עלינו, מחלת הטיפוס, שמשתוללת ביישוב היהודי בארץ ישראל ומחוללת שמות בקרב יושבי הארץ. שוכב שמואל במיטתו בחוסר אונים.

השעה היא שעת צהרים, בית הכנסת ריק באותה שעה מאדם. היא נכנסת לבית הכנסת, ניגשת אל ארון הקודש, פותחת את שערי לרווחה ופורצת בבכי תמרורים ובתפילה נרגשת לפני בורא העולם, שיחוס על נכדה האהוב העומד בין חיים למוות. רק לאחר מכן היא נוסעת לבית החולים, לראות את מצבו של נכדה.

בכניסתה למחלקה מקדם את פניה רופא לבוש חלוק לבן. "מי את?" מברר הרופא ברוך. "אני הסבתא" השיבה לו, "אמא של אמא של שמואל". ארשת של רחמים מופיעה על פניו של הרופא. "סליחה שאני שואל", הוא פונה אליה שוב בטון נמוך יותר, "לבת שלך יש עוד ילדים חוץ מהילד החולה?" הסבתא מבינה היטב את משמעותה של השאלה. זהו יותר מרמז ברור על הגרוע מכל. אבל היא אינה מסכימה להתייחס לכך בשום אופן, תחת זאת היא משיבה לו בשאלה: "אמור לי בבקשה, יש לך עשר אצבעות, נכון?" הרופא הנהן בראשו. "מה היית אומר אם מישהו היה בא ומציע לך להיפרד מאצבע אחת, והרי יש לך תשע אצבעות אחרות?" בשעות הקרובות מוסיף המצב להחמיר. הרופאים כבר מכינים את ההורים לתחזיות השחורות ביותר הצפויות להתרחש בשעות הקרובות.

באותו לילה אירע המהפך. בשעת ליל מאוחרת, בתום יום של דאגה וחרדה אינסופית, עלה האב, רבי יצחק, על יצועו, לשנת ליל טרופה. לא עברה שעה קלה מאז נעצמו שמורות עיניו ומחזה פלאים נגלה לעיניו, חיזיון כמוהו לא ראה מעולם.

בחלומו הוא עומד באחד מייערות-העד הגדולים של פולין. רוח נעימה וחרישית מנענעת את אלפי עצי המחט הירוקים אנה ואנה. לפתע מבחין הוא בשיירה גדולה הולכת ומתקרבת אליו. מרגע לרגע לובשת השיירה צורה ונעשית ברורה יותר. הוא מכווץ את עיניו ומנסה לזהות את פרצופי האנשים אך ללא הצלחה יתירה. איש מהם אינו מוכר לו. בשלב מסוים הוא מבחין בדמות של אדמו"ר חסידי הצועד בראש המחנה הגדול הזה. זקנו כסוף ופאותיו הרחבות מעטרות את פניו, ספודיק גבוה לראשו והוא עוטה קפוטה מבהיקה כדרך צדיקי פולין.

דקות ארוכות עומד ר' יצחק נטוע במקומו ומתבונן בתואר פניו של הצדיק. מבין כל האנשים דווקא דמותו של הרבי עצמו נראית לו מוכרת מאד. אולם הוא לא הצליח להיזכר מהיכן. הרבי הולך ומתקרב אליו, אחריו מתקדם כל הקהל כאיש אחד. ואז, כשהוא עומד ממש לידו, פונה אליו הרבי ואומר לו קצרות, בטון שליו ורגוע: "הירגע, ר' יצחק, הילד יבריא!" האב הנרגש עומד על מקומו כמסומר ואינו מצליח להפיק מגרונו אפילו מילה. הרבי אינו משתהה עוד רגע מיותר, נוטל את מקלו ונעלם בן-רגע עם כל הפמליה בין עצי היער...

כשמתעורר ר' יצחק משנתו אין לו ספק כי היה זה הרבי בעל ה'שפת אמת' שהתגלה אליו בחלום, בזכות לימודו בספריו הקדושים. כבר למחרת בבוקר חל שיפור במצבו של הילד! לראשונה מזה מספר שבועות הואיל המדחום העיקש לגלות סימנים חיוביים. פסיק אחד ירד, אחריו ירד עוד אחד ועוד אחד,

בקיאותו המפליאה של ר' יצחק בספר 'שפת אמת', עשתה לה מכבר כנפיים ברחבי חיפה החסידית. מידי שנה, ביום ה' בשבט, יום הילולתו של הרבי הקדוש מגור, רבי יהודה אריה לייב זי"ע בעל ה'שפת אמת', מוזמן רבי יצחק, שאינו נמנה על חוגי החסידים, לבית המדרש של חסידי גור בחיפה כדי למסור בפניהם שיעור מעמיק בתורתו ומשנתו של רבם, בעל ההילולא. מאז חלה בנה שמואל במחלת הטיפוס, מחזיקה אימו הצדקנית בידיה את הספר 'שפת אמת' קרוב אליה ואל הנער כסגולה, לעורר עבורו זכויות בשמים בזכות לימודו של בעלה בספר זה. "ריבונו של עולם", היא ממלמלת בדמעות ברגעים קשים: "אנא ממך, יודע אתה כמה בעלי שיחי מתאמץ ללמוד בספר קדוש זה, יהא נא הרבי הקדוש מגור בעל ה'שפת אמת' מליץ יושר לרפואתו של בננו החולה, שמואל".

ימים ולילות חולפים והופכים לשבועות. שבועות נעשו לחודשים, והישועה עדיין אינה נראית באופק. מצבו של שמואל הולך ומחמיר מיום ליום. באחד הימים מתיישבת אמו המודאגת ועורכת מכתב אל אביה ואמה, הלא הם הגאון רבי אברהם חיים ציצ'יק וזוגתו, המתגוררים בשכונת 'מאה שערים' שבירושלים. במילים קצרות היא מתארת להם את מצבו הקשה של נכדם המוטל על ערש דווי. הסבא, ר' אברהם חיים, קורא את המכתב, דמעה סוררת צצה בעיניו אולם הוא אינו מביע מאומה. מי כמוהו יודע מה ידיעה כזו עלולה לגרום לסבתא המודאגת בלאו הכי. הוא מסיים לקרוא את המכתב וטומן אותו עמוק בפח האשפה כדי להסתירו מעיניה.

אלא שהוא טעה. הסבתא הבחינה היטב במעשיו. היא ראתה אותו טומן את המכתב באשפה וליבה הנבון ניבא לה רעות. עמדה וחיתכה בסבלנות עד שיצא בעלה מהבית למקום לימודו, אז ניגשה ושלפה את המכתב מקרקעית הפת. פתחה את הנייר המקופל וניסתה לקרוא, אך ללא הצלחה. המכתב היה כתוב בעברית צחה, והיא מעולם לא למדה לקרוא בשפה זו.

התעטפה הסבתא בשביס וירדה אל הרחוב. ילד חניני, ששתי פאותיו מסתלסלות על פניו, חלף במהירות על פניה. "ילד", קראה לעברו, "עשה לי טובה: האם יודע אתה לקרוא מה כתוב כאן?" הילד מביט במכתב ואומר לה לתומו: "כתוב כאן משהו על הנכד שלך, קוראים לו שמואל רפאל, אם אני מבין נכון..."

"אוי, ריבונו של עולם!" נמלטת צווחה חטופה מפיה, "לנכד שלי הוסיפו כבר את השם רפאל?" כל עוד נשמתה בה ממחרת הסבתא אל תחנת האוטובוסים ועולה על האוטובוס הראשון לחיפה. הנסיעה באותם ימים מירושלים לחיפה ארוכה ומפרכת. הכבישים עדיין אינם סלולים כראוי, האוטובוסים מיושנים ונטולי מזגנים, מדי פעם יש להחליף אוטובוס ולהמתין שעות ארוכות, אך מי יכול בכלל להתייחס במצב כזה לזוטות שכאלו. בהגיעה לחיפה לא פונה הסבתא אל בית בתה וחתנה, גם לא לבית החולים. פניה מועדות בראש ובראשונה לעבר בית הכנסת הגדול של חיפה.

”שאלה מצוינת”, אמר לי אבא וחדש לי לראשונה פרט נוסף שלא ידעתי. גם אני עצמי, בעיצומו של החלום, התחבטתי, כאמור, בשאלה זו. לאחר שברך אותי הרבי בברכתו, פניתי אליו והעזתי לשאול אותו: רבנו, מי אתם? - אני הוא מחברו של הספר ‘שפת אמת’, השיב לי הרבי מפורשות...

”ולמרות הכל”, הוסיף אבא, ‘לא רציתי להסתמך רק על דברי חלומות. עוד באותו היום שמתי את פעמי לעבר השטיבל של חסידי גור בחיפה. בבית חסידים זה התהלכו עוד חסידים ישישים וזקנים שזכו לראות בעצמם את בעל ה’שפת אמת’ בחיי חיותו. אל תשכח שהסיפור הזה היה בשנת תש”ב, ואילו בעל ה’שפת אמת’ הסתלק בשנת תרס”ה, שלושים ושבע שנה קודם, כך שבהחלט ניתן היה למצוא יהודים שעוד זכרו את תואר פניו. תיארתי בפני כמה מזקני החסידים את דמותו של הרבי שראיתי בחלומי. לאחר כמה בירורים ושאלות התברר לכולם, למעלה מכל ספק, כי היה זה אכן הרבי מגור, בעל ה’שפת אמת’, זכר צדיק וקדוש לברכה”.

(גיליון ‘תהילתו בקהל חסידים’ שלח תש”פ)

וההתאוששות הכללית לא איחרה לבוא. בתוך ימים לא רבים קם שמואל הקטן על רגליו ושב להשתובב עם חבריו בני גילו. המחלה חלפה מבלי להותיר אחריה כל זכר. שמואל הצעיר גדל והיה לתלמיד חכם מופלג, לימים נקרא לכהן פאר כרבה של ‘קרית אתא’ - תפקיד אותו מילא ביד רמה במשך עשרות שנים.

את הסיפור המופלא הזה סיפר הגאון רבי משה מרדכי הלוי שולזינגר זצ”ל, בהספד שנשא במלאות השבעה לפטירת אחיו, נשוא סיפורנו, הגאון רבי שמואל הלוי שולזינגר זצ”ל, בבית הכנסת הגדול של קרית אתא. והוא הוסיף וגילה אז עוד פרט אחד מרתק:

”שנים רבות לאחר אותו מעשה, כשסיפר לי אבא זכרונו לברכה את הסיפור הזה בפעם המי יודע כמה, פניתי אל אבא ושאלתי אותו את השאלה שניקרה בליבי מאז ומתמיד: אבא, מנין לך שהיה זה אכן בעל ה’שפת אמת’, הרי אף פעם לא ראית אותו במציאות, אפילו תמונה לא השתמרה בימינו מתואר פניו?...”

פרשת השבוע

**האברכים פנו למרן הגר"מ פיינשטיין זצוק"ל,
כששאלתם בפיהם: מחד, הקהילה זקוקה להם
מאד, אך מאידך הם עלולים להיקלע למחלוקת עם
אותו ת"ח שכבר השקיע שם את מרצו וכוחותיו...**

”ממחלוקת יש לברוח כמו מאש”

כמה שהמצב גרוע כעת - מצב של מחלוקת גרוע פי כמה מכך, ומוויתור כזה לא מפסידים. האברכים קיבלו הדין באהבה והיוזמה לא התממשה.

והנה, כעבור שלוש שנים, כשהבין אותו ראש ישיבה בעצמו כי לא הצליח בתפקידו לשנות פני העיר מבחינה רוחנית בדיוק כפי שחפץ, נסע בעצמו ללייקווד וביקש מאחד מראשי הקהל - אותו עסקן שבשעתו ניסה לסייע לאברכים הנ”ל להגיע למקום - להשיג קבוצת אברכים בני עלייה שיבואו לדור בעירו ויסייעו לו להעלותה על דרך המלך. יוזמי הרעיון בשעתו, לא שיערו שהישועה תבוא כה מוקדם ובצורה כה מיוחדת... עתה הם שיחזרו מחדש את כל התכנון שעשו בעבר, ואכן עם בואם למקום ביוזמת אותו רב, הכניסו רוח חיים חדשה בעיר, פתחו בתי חינוך והעמידו את כל אורחות הדת והחינוך בקהילה.

כעבור שלושים וחמש שנים מאותה התרחשות ראשונה, בשיחה שקיימנו עם הרב הגאון רבי מ' רייזמן שליט”א, מאותם אברכים עמם התרחש הסיפור, הוא מגלה נדבך נוסף בסיפור השופך אור על ראייתו הרחוקה של מרן הגר”מ פיינשטיין זצ”ל:

”באותה תקופה שבה רצינו להגיע בפעם הראשונה, אחד מראשי הבעלי בתים בקהילה הצר את צעדי רב המקום והקשה

המעשה דלהלן אירע בקהילה גדולה בארה”ב בראשית התפתחותה. בני העיר שנוכחו שהקהילה הולכת ומתמעטת, החליטו להביא ת”ח שיפתח ישיבה במקום, ובכך יוכל לתחזק את רמת היהדות הכללית בעיר. וכך אכן היה, אותו ת”ח גדול פתח במקום ישיבה, אלא, שכיוון שהיה מיזצאי הישיבות העתיקות בליטא לפני השואה, לא היתה לו שפה משותפת עם בני הדור הצעיר באותם ימים בארה”ב, והשפעתו על הקהילה לא היתה רבה, ורבים לא ניאטו לשנות אורחותיהם כפי שביקש.

לנוכח הדברים, החליטו כמה מבני הקהילה, על דעת כמה מנגידי בעלי הבתים בעיר, להזמין כמה אברכים צעירים שלמדו בעברם בישיבת ‘לייקווד’ כדי שיפתחו ביהמ”ד לעצמם ברוח בני המקום, ואולי זה יועיל להביא להתרעננות רוחנית באיזור כולו. האברכים שלהם הוצעה ההצעה, הלכו לשאול את דעת מנהיג בני התורה בארה”ב באותם ימים, מרן הגאון רבי משה פיינשטיין זצוק”ל. הם פנו אליו בשאלתם: מחד, הקהילה נצרכת להם מאד, אך מאידך עלולים הם להיקלע למחלוקת קשה עם אותו ת”ח, שהשקיע מרצו וכוחו בעניין ללא הצלחה מיוחדת.

לאחר ששמע היטב הצדדים פסק להם רבי משה שלא לקבל את ההצעה, מאחר והדבר עלול להביא לידי מחלוקת, וכי עד

בזרועות פתוחות והצלחנו לחולל מהפכה במקום, עד שכיום מרבית הנערים שמים פעמיהם לשיבות חשבות ברחבי ארה"ב וארה"ק, ואף נפתח במקום כולל אברכים שרבים מהם מבוגרי המקום.

"אין ספק שרוח מרן הגר"מ פיינשטיין זצוק"ל היא שעמדה לנו גם בראשונה, כשברחנו מהמחלוקת, ובמיוחד בפעם השנייה כשהצלחנו במפעלותינו הרוחניים בצורה כה מיוחדת. נוכחנו כי מרן הגר"מ מביט נכוחה מהי טובת העם לדורות, בעוד שאנו ראינו רק מה שטוב עבורנו. ודומה הדבר לאותם מאתיים וחמישים איש שיצאו כנגד משה, שאף שידעו כי אם אין הצדק עמיהם כל חבריהם ימותו עמיהם, לא היה אכפת להם מכך, כי כל אחד ראה רק טובתו האישית ולא הביט על חבריו כלל".

(מעובד מתוך מאמרו של הרב מ' ברמן במוסף שב"ק קורח תשע"ז)

על מלאכת העשייה הגדולה. הוא חשש שהצעירים המתחנכים במוסדות התורה ולאחר מכן בשיבות, לא יוכלו אחר נישואיהם להגיע למשרה נאותה לכלכל את משפחתם. ספק אם אנו בהגיענו למקום היינו יכולים לשנות ולפעול כנגדו בשל מעמדו הרם בקהילה.

"אך כעבור שלוש שנים, חודש לפני פניית אותו רב, נפצע אותו נגיד בתאונה יחד עם גיסו לא הרחק מעירו, ובני משפחתו ביקשו לרפואתו שיחזקו אורחות התורה בקהילה כולה, כשהם יודעים כי זוהי הערובה הגדולה למענו. וכך, שכשבאנו אנו קבוצת האברכים למקום לבקשת אותו רב לסייע להפרכת התורה בקהילה, קיבלונו בני משפחתו בזרועות פתוחות, ואף שילמו לנו מהונם לצרכי המעבר וההתבססות במקום להחלמת אביהם.

"כך, אין ספק שהזמן שחיכינו רק היטיב עמנו, שכך קיבלונו

יהלומים מגדולי ישראל

אני חושב לעצמי עד היום: כמה בחורים בדורנו היו נשארים עם רב כזה? התלמיד היה מופיע תוך חמשה רגעים עם מזוודה ארוזה, ואומר: "שלום וברכה, מורי ורבי לשעבר..." והיה חוזר לארה"ב!

הגה"צ רבי שלמה ברעוודה זצ"ל מספר על פרקי החינוך המאלפים שספג ממורו ורבו המשגיח הגה"צ רבי יחזקאל לוינשטיין זצ"ל

שתקתי, והוא המשיך: "הקב"ה עושה לך טובה גדולה, ונותן לך 'קורס' איך לסבול. אתה לא יוצא מהחדר הזה!".
שבתי לחדר, וסבלתי באותו לילה פי שניים... הייתי סובל בלילה, באמצע הלילה, לפנות בוקר, בבוקר, לא יאומן כי יסופר! לאחר שבועיים היתה לי כבר רשימה כפולה, וחזרתי למשגיח. אני מתחיל לקרוא את המגילה שלי, והוא אומר: "אם אתה דוקא רוצה, אני מוכן לשמוע את כל הרשימה שלך. אבל תדע לך דבר אחד: כל דבר שהוא עושה לך מחזק את דעתך, שאין דבר יותר טוב מלהישאר בחדר הזה! אם אתה רוצה לחזק אותי - תקרא את כל הרשימה שלך, אבל אתה לא יוצא מהחדר. זה קורס שנתנו לך מהשמים!".

אני חושב לעצמי עד היום: כמה בחורים בדורנו היו נשארים עם רב כזה? התלמיד היה מופיע תוך חמשה רגעים עם מזוודה ארוזה, ואומר: "שלום וברכה, מורי ורבי לשעבר...", והיה חוזר לארה"ב! האם באתי משם כדי להיות... אבל מצד שני, תאמרו לי: האם יש עוד רב כזה בעולם, שיעשה טובה כזאת לתלמיד ויגיד לו "תלמד איך לסבול"? הרי כל רב רוצה לפנק את תלמידיו... איזה רב יגיד: "אתה נשאר שם, ותסבול ותסבול, ואני שמח לשמוע את כל הפרטים האלה?"

הוא צדק באלף אחוז! אם היה המשגיח מגיע היום לרגע אחד, הייתי בוכה ומנשק אותו, ואומר לו: הצלת אותי לכל ימי חיי! נפגשתי בחיי עם אנשים חשובים, ראשי מוסדות בעלי

סיפר הגה"צ רבי שלמה ברעוודה זצ"ל:
כשהגעתי לא"י בתור בחור מארה"ב, שכרתי חדר ושילמת עליי תשלום טוב. והנה יום אחד אני מגלה בחדר עוד בחור! שאלתי את בעלת הבית: הרי אני משלם עבור כל החדר? והיא עונה: "בחור בא מחו"ל, איך אני יכולה לסרב?". מה פירוש, הרי אני משלם?... אבל לבסוף הסכמתי.

והנה עברה עליו איזו צרה, והוא קיבל ממנה הלם, והתחלתי לסבול ממנו סבל עצום. אני כמעט לא זוכר כזה דבר, אבל זה היה מצב בלתי נסבל, את כל הצרה שלו הוא שפך עליי, לא יפה לצטט מה שעשה לי בחדר ההוא.

כשלא יכולתי כבר לסבול, הלכתי למרן המשגיח רבנו יחזקאל זצ"ל. הוא זה שכתב לי לבוא לא"י, אז הוא האחראי עליי. נתתי לו רשימה ממה שאני סובל, ושאלתי: האם אני מוכרח לסבול דברים כאלה? הוא שמע, ואמר: "האם גמרת את הרשימה?"

- כן, לעת עתה...

"אתה אמריקאי, האם סבלת יום אחד בחייך? לא! האם אתה יודע מה זה לסבול, מה זה סבלנות, מה זה להיות יחד עם אדם אחר ולסבול בשקט? לא, אתה לא יודע!".

שתקתי, הוא צדק באלף אחוז... ואז הוא אמר לי כך: "מתי אתה חושב פעם ללמוד איך לסבול מאדם אחר, ולשתוק ולחיות עם זה? האם יום לאחר החתונה, כשכבר מאוחר מדי ללמוד את זה?"

הוא עשה זאת בכוונה!). אז תשמע: נח התחיל לעשות חשבון, למה אמר לי הקב"ה להכניס מכל חיה ובהמה רק שנים שנים, ואילו מהמיוחדים שבעה שבעה? והגיע למסקנא שכנראה אלה מינים טהורים ואני צריך להקריב מהם קרבנות. ואכן הוא הקריב, ואז כתוב 'ירח ה' את ריח הניחוח', נתן לו את ברית הקשת בענן, ובזכות זה העולם קיים עד היום הזה. הרמב"ן אומר שגילה לו ע"ז את סוד הקרבנות.

"הקשיתי על זה קושיא: הרי הקב"ה ודאי רצה שהוא יקריב. היה בזה קיום העולם שלא יחרב, וסוד הקרבנות, אז למה לא אמר לו במפורש להקריב? התשובה היא, שישינו כלל: 'יגעת ומצאת תאמין!'. הקב"ה אמר לו כך: 'נת, אתה בעצמך צריך להתיגע ולחשוב מה רוצה הקב"ה ממני, מה זה שנים ושבעה? אם תחשוב ותחפש, אז תמצא, ואתן לך את ברית הקשת וכו'. אבל אם לא תחפש בעצמך, לא אתן לך!

"כיוצא בזה" - אמר המשגיח - "באת ללמוד בארץ ישראל. אם תחפש רק למדנות, תהיה למדן אבל לא יר"ש. אם תחפש רק יר"ש, תהיה יר"ש אבל לא למדן. אם תחפש את שניהם, תזכה לשניהם. אם תחפש להיות בריא, תהיה בריא. אבל אם 'תחפש' להיות חולה ולשכב במיטה, אכן תשכב... ועכשיו תחזור לשיבה, תפתח גמרא ותפסיק כבר!"...

זו היתה קבלת הפנים שלו! אני עוד זוכר איך שהלכתי ללמוד עם הכאבים מהניתוח... היום הייתי מנשק אותו בלי סוף! אחרי חינוך כזה אפשר להחזיק מעמד!

(מתוך ספרו 'חוקו ויאמץ לבבכם', הובא ב'אספקלריא' בתוך מאמרו של הרב פנחס זרביב)

תפקידים גדולים מאוד, דורשי דרשות ומה לא. אבל הם לא למדו, אצל הרב שלי! הרבנים שלהם פינקו אותם, נתנו להם מחמאות, ובגיל ששים הם עדיין מחפשים מחמאות מכל העולם כולו. אם מישהו מהין לומר להם חצי ביקורת - הם לא יכולים לסבול עד היום הזה! אבל אני לא צריך מחמאות מאף אחד. מה שאדם שואף, רק את זה הוא ישיג!

אגלה לכם דבר נוסף: רבנו יחזקאל זצ"ל מעולם לא אמר לי מילה טובה כל השנים שהייתי איתו, בארה"ב, בירושלים, ובבני ברק. רק מוסר חריף!

אני חלש בטבעי, ונתון למחלות ל"ע. מדי פעם הייתי אומר לו שיש לי כאב חדש, והוא היה מגיב בחריפות: "תפסיק כבר עם העצבים שלך! זה שום דבר אתר!". פעם, לאחר שאמר לי דבר כזה, בכל זאת הלכתי לרופא, והוא אמר שצריך תיכף לנתח אותי! חזרתי אל המשגיח, והוא אמר: "הממ, הממ, ניתוח? לך לחזו"א!". שבועיים וחצי לאחר הניתוח לא יכולתי לזוז, והוא לא לבקר אותי בביתה"ח. הוא בשיטה שהוא לא מפנק! הוא שלח את גדול תלמידיו לבקרני, אבל הוא עצמו לא יבוא! כשיצאתי סוף סוף מהבית, מיד הלכתי ברגל למשגיח. חשבתי שלפחות יקבל את פני, אבל הוא פתח את הדלת, ורק אמר: "נו..."

מה זה "נו"? חשבתי, הרי הוא כמו אבא שלי, הוא הרבה שלי! אבל הוא אפילו לא אמר לי לשבת, למרות שהייתי עוד עם כאבים מהניתוח. רק עמדנו, וסיפרתי לו את כל הפרטים על מה שעברתי. אח"כ הוא אמר: "עכשיו אני אגיד לך משהו. אמרתי שיחה בפרשת נח. אתה לא היית כאן, היית בבית חולים, או מי יודע איפה שהיית... (ככה הוא דיבר אתי! כאילו שהייתי בבית מלון...

פרשת השבוע

**כאשר הש"ץ הגיע ל'כגונא' החלו אנשי לבוב לומר בקול רם
'במה מדליקין'... צעקו לעברם אנשי סקוליע: "אנחנו הבעלי-
בתים פה ואתם האורחים!" השיבו לעומתם אנשי לבוב:
"מהאירוה שלנו כאן בקיץ אתם מתפרנסים כל השנה!"...**

כך הכריע המהרש"ם מבערז'אן זצ"ל את המחלוקת שפרצה בקהילת המבורג

הנוסח לספרד, והתלקחו ויכוחים ואפילו מחלוקת של ממש בין הקהילות.

אחרי שסידרו שני הצדדים את טענותיהם, הרהר המהרש"ם ואמר להם: תודה לה' שאחינו מקהילה בהמבורג דנים ביניהם על הנוסח, וזה לי כאות וסימן שהנכם יראי ה', ואספר לכם דבר (הלצה) שהיה עם הגאון האדיר רבי יוסף שאול נתנזון בעל 'שואל ומשיב'.

הגאון בא בימי הקיץ לעיר סקוליע לשאוף אויר צח בין הרי קרפטים שסביב לה. בעיר זו חיו כמה מאות משפחות מאחינו בני ישראל, והיו שם כמה בתי כנסיות, שנהוג היה בהם נוסח ספרד.

תיאור נלבב ונחמד נמצא בכתובים, בשם המהרש"ם מבערז'אן, בעניין מחלוקת לשם שמים, והרי הוא ככתבו כלשונו כפי שנרשם על ידי אחד האורחים שהיו שם בחורף שנת תרס"ח. גבאי בית הכנסת מהעיר המבורג באו לעיירה ברעז'אן לדון לפני הגה"ק המהרש"ם זיע"א אודות מחלוקת שפרצה בקהילתם, והוחלט על דעת כל הצדדים להגיע אליו. וזה דבר המחלוקת:

מייסדי בית הכנסת היו 'אשכנזים' מהונגריה, מגליציה, מפולין ומרוסיה. עשרות בשנים התפללו 'אשכנזית' - נוסח אשכנז, אך בשנים האחרונות התרבו תושבים חדשים חסידים מגליציה ומפולין, עד שכבר נהיו הרוב בבית הכנסת, והם דחקו לשנות את

לבנו. לכן עלינו להתפלל 'רבונו של עולם, רחם על ישראל עמך, של את הגואל צדק, וממילא לא יהיה צורך לומר יותר 'ויצמח פורקניה'... ואז כבר ננהג כמנהג משיח צדקנו: אם הוא יאמר 'כגונא' - יאמרו ישראל 'כגונא', כגונא דיליה למהויה אחד באחד בהתאחדות גמורה ... ואם יאמר משיח 'במה מדליקין', יאמר עם ישראל בהתלהבות ובאש קדושה 'במה מדליקין' - אהבת איש לאחיו"...

הנאספים התענגו על דבריו, והגאון בעל השואל ומשיב המשיך ואמר: "כעת הנני נמצא עכשיו בעיר מלאה חסידים, ולכן אמרתי לכם 'תורה חסידית'... ועתה אני רוצה לפסוק את ההלכה. הדין והמנהג פשוט - אנשי סקוליע הבאים ללבוב ומתפללים בבית הכנסת שנהוג בו נוסח אשכנז, יוכלו לומר בחשאי 'כגונא', ואנשי לבוב הבאים לסקוליע יוכלו לומר לעצמם בחשאי 'במה מדליקים'..."

"אני מודה על האמת ואת חטאי אני מזכיר - אני בעצמי אומר פה ק"ק סקוליע (בחשאי) במה מדליקין... ומה בכך אם מי מאנשי סקוליע יאמר בלבוב במה מדליקין, ומי מאנשי לבוב בסקוליע - כגונא? את העונש עבור כך אני מקבל על עצמי... העיקר, אחי היקרים, שיהיה שלום ביניכם, ואם יהיה שלום, יהיה הנוסח טפל והשטן יתפקע"...

המהרש"ם סיים את סיפורו באוזני אנשי המבורג שחייכו למשמע הדברים, והציע גם להם שיאותו לאיזו 'פשרה' בין הצדדים למען השלום. והצדדים אכן התרצו, ולאחר קבלת קנין קבעו פשרה נעימה לרווחת הכל.

(באר הפרשה)

בימי הקיץ באו למקום גם הרבה אנשים מלבוב, למטרת קיט והבראה. משנה לשנה התרבה מספר הנופשים במקום.

פעם אחת בליל שבת קודש, כאשר הבעל תפלה אמר בקדיש 'ויצמח פורקניה', התחילו אנשי לבוב, שהיו רובם ככולם 'אשכנזים', למחות. הגאון בעל שואל ומשיב החזיר פניו לציבור ובהרמת יד השתיקם. אחר כך, כאשר הש"ץ הגיע ל'כגונא', הרעישו שוב האורחים אנשי לבוב והתחילו בקול רם לומר 'במה מדליקין'...

אנשי סקוליע צעקו: "אנחנו בעלי הבתים פה ואתם האורחים", ואנשי לבוב זעקו לעומתם: "מהאירוח שלנו כאן בחדשי הקיץ אתם מוצאים את לחמכם לכל ימות השנה, אנחנו נודבים גם להחזקת בית הכנסת, לכן אנחנו העיקר ואתם הטפל". שוב החזיר הגאון את פניו ואמר: "תדיר ושאינו תדיר, תדיר קודם"...

לאחר התפלה הזמין רבי יוסף שאול את המתפללים כולם לביתו, פתח את פיו ואמר: "דעו, אחי היקרים, כי בשעה שאתם מתקבצים לתפלה לכבוד ה' יתברך, השטן לא יכול לסבול את הדבר, והוא מבקש תחבולות להפריע את התפילה. מה הוא עושה, הרי הוא מייעץ לאנשי לבוב לומר 'במה מדליקין'... זאת אומרת, במה והאיך מדליקים את אש המחלוקת ביניכם ... ומיד במקביל הוא מייעץ לאנשי סקוליע לומר 'כגונא', פירוש, שישתתפו במחלוקת כמותם ...

"אבל האמינו לי, אחיי, שלא לכך התכוונו רבותינו מחברי התפלות והפזמונים. אך מה אפשר לעשות, כי מצבנו לא קל, כי אנחנו עדיין במאסר הגלות וחבושים בידי היצר הרע המעקש את

החפצים בחיים - חפץ חיים יומי

האם כל דבר שקר אסור? או רק כאשר נגרם מחמתו הפסד ממוני?

הצטרפו אלינו ללימוד היומי בספר חפץ חיים

לדברי שקר הרי הורס קיום העולם - ממילא נשמע שגם שאר ההמון ירחיקו עצמם מלשקר. וכן משמע בהעמק דבר (שמות כג, ז) וכן ביאר הגר"ה זקס (ברצונך חפצתי עשין יג).

נידון נוסף באיסור שקר - האם האיסור לשקר הוא רק בגרימת הפסד ממוני לשני, או אף בסתם דברי שקר: דעת היד רמה (בב"ב קעב, א) שעובר באיסור שקר בכל דבר שקר, אפילו אינו מפסיד בכך לחברו. ודעת היראים (סימן רלה) שעובר רק בשקר הגורם הפסד או כל דבר נזק לחברו. אמנם גם לדעה זו אסרו חכמים כל דבר שקר, כמבואר בשערי תשובה (ש"ג) בביאור כת השקרנים. וכן כתב הגר"ח קניבסקי (מסכת כותים סימן ל), שמדברי רבנו יונה מוכח שעיקר האיסור לשקר הוא דוקא במפסיד ממוני חבירו,

בסעיף י"ג מהפתיחה (עשין) מונה החפץ חיים גם עשה של 'מדבר שקר תרחק', שעליו עובר המספר לשון הרע עם עירב בסיפורו שקר, ומוסיף הח"ח: "וגם נשתנה שמו לפגם על ידי זה להיקרא עתה בשם 'מוציא שם רע' ועונשו חמור הרבה יותר מסתם לשון הרע ורכילות".

בביאורים ומוספים מרחיבים מעט בגדר מצוות 'מדבר שקר תרחק'. הראשונים נחלקו האם זו מצווה שנאמרה דווקא לדיינים במשפט, וכן כתב הרמב"ם, או שזו מצווה אף מחוץ לבית הדין, וכן כתוב בספר חסידים, וכן דעת החרדים, וכן כתב השו"ע.

אמנם כתב בספר יד הקטנה (דעות פ"י אות א), שאף שעיקר האזהרה של שקר היא על הדיין, משום שכאשר הדיין יטה עצמו

תולדות) הביא מעשה מהגרי"ז סולאוויצ'יק שהקפיד על כל דבר שקר.

ואף אם לא משקר בדבריו, אלא משמיט את הרקע של הדברים ועל ידי זה גורם להבנה לא נכונה של העובדות, כתב הח"ח לקמן (לשון הרע כלל י באמ"ח ס"ק ט) שנחשב כשקר וכמוציא שם רע.

ובשאר דברי שקר, אין זה אסור אלא מדברי קבלה. ובחזו"א (אמונה ובטחון פ"ד אות יג) כתב בגדר מידת השקר, שגנות השקר אינו בשביל המרמה או רווח המקווה לו ברמאותו, אלא אף השינוי בסיפור דברים של מה בכך בשם שקר יכונה ובכלל עוון שקר הוא. והגר"ח קניבסקי (דרך שיחה פרשת

דקה מתוקה - 60 שניות על הדף היומי

בכל אחד ואחד יש ניצן מנשמתו של משה רבנו

שבת דף קא

משה שפיר קאמרת

וכן בסוכה (לט.) ובחולין (כג.) פירש, שבא לומר שהלא גדול הדור הינך ואיך תאמר דבר שכזה. ומשיב לו הנודע ביהודה ומתרחץ שבביצה מדובר על רב אושעיא השני שהיה בתקופת אביי ורבא ורב ספרא, ואומר שם רב אושעיא על רבי יוחנן ורב חנינא ורבי זירא שטוב עשו בכך שלא הסכימו עם דברי רבי אבא, ועל זה מקשה לו רב ספרא ואומר לו בין הדברים משה שפיר קאמרת, וכאן אם רש"י יפרש כדרכו שבא לומר גדול הדור הינך ואיך תאמר כך, וכי שאר האמוראים רבי יוחנן ורבי חנינא ורבי זירא אינם גדולי הדור, ולכן פירש כאן שנשבע ביקרא דמשה.

רבינו האור החיים הקדוש מביא את דברי הזוהר הקדוש שכל תלמיד חכם יש לו בנשמתו ניצוץ מנשמת משה רבינו, כי משה רבינו מתלווה ומתחבר עם התלמידי חכמים שעוסקים בתורה. ולכן מוצאים בגמרא שהיו קוראים זה לזה משה, 'משה שפיר קאמרת', כי משה הוא בחינת נפש הלומדת תורה. וזה גם המשמעות בדברי הזוהר 'אפתשטותא דמשה בכל דרא ודרא' שבכל דור ודור משה רבינו מתלווה ללומדי התורה. בשו"ת נודע ביהודה (מהדו"ת יו"ד סי' קנג) ישנה תשובה להגאון רבי ישעיה פיק שהקשה מדוע שינה רש"י בפירושו בביצה (לח:): 'משה שפיר קאמרת' ביקרא דמשה קמשתבע, ובסוגיינתנו

להתחיל את היום ברגל ימין

חוויה רוחנית מדי יום אצלך במייל

הלכה, סיפורים, רעיונות, ווארטים ועוד...
אקטואלי ומרתק.

הצטרפו בחינם לאלפי המנויים, שלחו מייל לכתובת:

dirshu@dirshu.co.il

**הפורחת
בכל יום...**

המייל היומי של 'דרשו'

האם ניתן לספור בספירת העומר כמה מספרים מספק?

בודאי מספר היום הנוכחי - יש אומרים שספירה שאינה וודאית אינה נחשבת לספירה, ואין בה תועלת לצאת מידי ספק; ויש אומרים שעליו לספור את המספרים המסופקים ללא ברכה, ואף רשאי להמשיך ולספור בימים הבאים עם ברכה, לאחר שיוודע לו המספר הנכון.

[שו"ע תפט, ה, ומשנ"ב כט; וראה שעה"צ לו-לז; ביאורים ומוספים דרשו, 65]

לכתחילה יש לדעת בשעת הברכה על ספירת העומר את מספר היום בעומר, אולם, בדיעבד, מי שלא ידע את מספר היום, וברך על דעת שישמע את המספר מאדם הסופר בסמוך אליו, ואכן שמע ואמר את המספר הנכון - יצא ידי חובתו. ומי שאינו יודע את מספר היום, ואין לו אפשרות לברר זאת, אולם באפשרותו לספור מספק כמה מספרים אשר אחד מהם הוא

המברך על ספירת העומר כשבדעתו לספור מספר שגוי - האם יברך שנית?

ובתוך כדי דיבור חזר ואמר מספר שגוי - יש אומרים שחזרה בתוך כדי דיבור אינה מועילה אלא לתקן, ולא לקלקל, ולכן יצא ידי חובת הספירה. ויש שכתב, שאף אם נניח שהחזרה מועילה גם לקלקל - כאשר היא נעשית מתוך טעות, אינה מקלקלת. ועם זאת, רצוי שישוב ויספור את המספר הנכון, ללא ברכה.

[משנ"ב תפט, לב; ביאורים ומוספים דרשו, 67]

מי שברך על ספירת העומר, ובשעת הברכה היה בדעתו לספור מספר שגוי, וספר את המספר השגוי, ובתוך כדי דיבור מסיום הספירה השגויה הבחין בטעותו, וחזר וספר כראוי - יצא ידי חובה. ובמקרה כזה, אינו צריך לשוב ולומר 'היום', אלא די בכך שיאמר את המספר הנכון. ומי שספר את המספר הנכון, וטעה וסבר כי המספר אינו נכון,

מה דינו של השוכח לספור ספירת העומר בלילה?

ומנהג קהילות רבות מבני ספרד, שלאחר תפילת שחרית מכריז החזן את נוסח ספירת העומר של אותו היום, והציבור אומר אחריו, כדי שבכך יקיימו אלו ששכחו לעשות זאת אמש את מצות הספירה של יום זה, ויוכלו להמשיך ולספור בימים הבאים עם ברכה.

[שו"ע תפט, ז, משנ"ב לד, ושעה"צ מה; ביאורים ומוספים דרשו, 70]

מי ששכח לספור ספירת העומר בלילה - יספור ביום ללא ברכה, כיון שלדעת ראשונים רבים ניתן לקיים את המצוה רק בלילה. ועם זאת, בימים הבאים ימשיך לספור עם ברכה, משום שלדעת ראשונים רבים ניתן לקיים את המצוה גם ביום, ובנוסף, דעת ראשונים רבים שכל לילה הוא מצוה בפני עצמו, וניתן לברך עליו ללא קשר לימים האחרים; ובצירוף דעות אלה, ניתן להקל ולברך על הספירה.

* המתפלל תפילת ערבית בציבור לפני שקיעת החמה, ואינו מעונין לספור עמהם ספירת העומר, אך מאידך, הוא חושש שמא ישכח לספור בלילה - יתנה במחשבתו, שאם יספור שנית לאחר צאת הכוכבים, לא יצא ידי חובה בספירה זו, המוקדמת; ויספור עם הציבור ללא ברכה.
* אדם שטרם ספר ספירת העומר, ונשאל מהו מספר הימים בעומר - ישיב "אתמול היה כך וכך", ולא ישיב "היום כך וכך".
* מי שאמר לחבירו בליל ל"ג בעומר 'היום ל"ג בעומר' - אין זה נחשב לספירה כלל, כיון שאין כוונתו למספר היום בספירת העומר, אלא לכינויו של יום זה.

מה שלמדנו לפני מאה ימים:

מה הם הסימנים המבטיחים כי המצה נאפתה במידה שלא תחמיץ?

בשעה שהמצה כבר צוננת; אך יש אומרים שבמצות שלנו שהן דקות וגדולות, תקף הסימן כבר כשהמצה הצטננה, ובלבד שלא עבר זמן רב מהאפייה, שאז יתכן שהתייבשה.
ויש מוספים סימן רביעי - כשתוחבים אצבע במצה לא נדבק בה בצק; ויש חולקים.

[שו"ע תסא, ג' וס"ק יג-טו; ביאורים ומוספים דרשו, 27-28]

כלל הוא בידינו, שמצה האפויה כל צורכה אינה מחמיצה עוד לעולם. ושלושה סימנים יש לכך שהמצה אפויה כל צורכה:
א. כשפורסים את המצה לא נמשכים ממנה 'חוט' בצק.
ב. 'קרימת' פני המצה, כלומר השתנות גוון פני המצה ממראה בצק למראה אפוי. וסימן זה תקף גם בשעה שהמצה כבר צוננת.
ג. המצה אינה נפרכת כשמטלטלים אותה. וסימן זה אינו תקף

הלוח היומי

כ"ג בסיון | רבי אברהם ב"ר יהודה (מהר"י) מינץ זצ"ל, מפאדובה

היום הוא תענית צדיקים, על שבימי ירבעם בן נבט, בטלו ביום זה הביכורים מלעלות לירושלים (תענית כ"ח, ואו"ח תק"פ ב), והביא במקור חיים שלא להשלים התענית, כיון שביום זה גם נעשה הנס בתקופת אחשוורוש, ונכתבו האגרות השניות ע"י מרדכי ואסתר ונחתמו בטבעת המלך, ונשלחו ל-127 מדינות, אשר נתן המלך ליהודים... להקהל ולעמוד על נפשם ולהשמיד את כל הצרים אותם...

יארצייט:

רס"ה: רבי אברהם ב"ר יהודה (מהר"י) מינץ זצ"ל, מפאדובה.
רפ"ה: רבי יעקב ב"ר יצחק פולק זצ"ל, אב"ד פראג, לובלין וקראקא, מייסד שיטת החילוקים.
תק"ח: רבי חיים משה ב"ר שלמה אמארייליו זצ"ל, ר"י בסלונקי, בעל דבר משה והלכה למשה.
תרכ"ו: רבי יהודה ב"ר ישראל אסאד זצ"ל, אב"ד סרדעהלי בעל חידושי ודברי מהרי"א, ושו"ת יהודה יעלה.
תר"ם: רבי יהושע ב"ר אהרן הלר זצ"ל, תלמיד רבי ישראל מסלנט זצ"ל, בעל חוסן יהושע, מעוז הדת, דברי יהושע ובית תפילה ועוד.
תר"ץ: רבי דב צבי ב"ר עזריאל זליג קרלנשטיין זצ"ל, אב"ד מאלקין וראב"ד י-ם, בעל תפארת צבי.
תשס"ג: רבי ישראל אריה ב"ר שמואל נטע זלמנוביץ זצ"ל, אב"ד עכו, בעל חיי נפש.

ו' מצוות תמידיות

מצוה א' - מציאות ה'

להאמין שיש לעולם אלוה אחד שהמציא כל הנמצאים, ומכוחו וחפצו ורצונו הוא כל מה שהוא עכשיו, ושהיה ושהיה לעדי עד, שנאמר "אנוכי ה' אלוקיך אשר הוצאתיך מארץ מצרים".

(החינוך מצוה כה ובאוה"ל סימן א)

נשתדל להתבונן לעיתים קרובות בכך שה' ברא את הכל, וכל מה שהיה, שהוזה ושהיה הוא ברצונו, והוא משגיח עלינו בהשגחה פרטית, ובכך נקיים מצות עשה.

* חדש - שיעורים וטיפים ב'גישמאק בלימוד' (שלוחה 33)

* שיעורים מקוצרים על הדף היומי

* דף היומי בהלכה - 5 דקות ביום

* ווארטים וסיפורים מיוחדים לפרשת השבוע

* סיפורי צדיקים ותוכניות מיוחדות

הכל במקום אחד

קו השיעורים של 'דרשו' 4992* או 077-2222-666

לתשומת לבכם: התמונות המוצגות כאן יש עליהם זכויות יוצרים ואין להשתמש בכל שימוש שהוא ללא היתר בכתב

העלון מופץ לזיכוי הרבים, אנא הימנעו מקריאה בשעת התפילה וקריאת התורה

דרשו | רח' הקבלן 45 ירושלים | 02-5609000 | לשאלות ופניות בכל נושא: dirshu@dirshu.co.il